

SVAKA 12.
OSOBA ŽIVI
S VIRUSOM
HEPATITISA
B ILI C

Hepatitis C
Testiranje

jesi li ti
broj 12.?
testiraj se!

izliječi se.

Što je hepatitis C?

Hepatitis C je podmukla i opasna upalna bolest jetre uzrokovana virusom hepatitisa C (HCV). Kod većine osoba zaraženih HCV-om bolest godinama napreduje bez ikakvih simptoma. Zbog toga zaraženi nisu svjesni bolesti i ne traže medicinsku pomoć. Hepatitis C teško oštećuje tkivo jetre (fibroza i/ili ciroza), može izazvati primarni karcinom jetre ili dovesti do potpunog zatajenja funkcije jetre.

Osim virusa hepatitisa C, postoje i drugi tzv. hepatotropni virusi koji mogu izazvati hepatitis (virusnu upalu jetre) pa razlikujemo viruse hepatitisa A, hepatitisa B, hepatitisa D, hepatitisa E i hepatitisa G. Navedene viruse razlikujemo prema putevima prijenosa, dužini inkubacije, težini bolesti, mogućnosti prelaska u kroničnu bolest (tzv. kronični hepatitis) i razvoju teških komplikacija kao što su ciroza jetre i karcinom jetre.

Među svim nabrojanim virusima hepatitisa, upravo hepatitis C virus najčešće prelazi u kronični oblik s mogućnošću razvoja ciroze jetre i karcinoma jetre.

Koliko se često javlja hepatitis C?

Hepatitis C virusom zaraženo je 170 do 200 milijuna ljudi u cijelom svijetu. Danas je hepatitis C najčešći uzrok transplantacija jetre, ali i čest uzrok raka jetre.

Iako nema točnih podataka, broj zaraženih HCV-om u Hrvatskoj procjenjuje se na oko 65 tisuća (oko 1,5 % ukupnog broja stanovnika). Istovremeno godišnje se u Hrvatskoj testiranjem otkrije i liječi 300 – 400 oboljelih od hepatitisa C što je samo oko 0,5% od procijenjenog broja zaraženih.

Koji su simptomi hepatitisa C?

Inkubacija hepatitisa C odnosno razdoblje od ulaska virusa u organizam do pojave znakova bolesti iznosi oko 6 tjedana.

Akutna infekcija HCV-om je rijetko prepoznatljiva, simptomi se javljaju u manje od 20% oboljelih i često izostaju simptomi tipični za akutni hepatitis (žutica, tamniji urin, svijetla stolica, bolovi u gornjem dijelu trbuha, mučnina).

Većina bolesnika s kroničnom HCV infekcijom nema nikakvih simptoma ili su simptomi nespecifični i ne upućuju u razvoj upale jetre. Najčešće sa javlja umor, ponekad bolovi u trbuhu.

Zbog netipičnih znakova bolesti, najveći broj oboljelih se otkrije posve slučajno, tijekom sistematskih pregleda, regrutacije ili obrade zbog nekih drugih bolesti i to uglavnom u fazi kroničnog hepatitisa.

Kako se prenosi hepatitis C?

Hepatitis C se najčešće prenosi direktnim kontaktom s krvlju oboljele osobe i to tako da krv jedne osobe dođe u kontakt s krvlju druge osobe.

Virus hepatitisa C prisutan je u krvi osoba koje su zaražene hepatitisom C. Prijenos virusa najčešće se događa kada krv zaražene osobe uđe u krvotok nezaražene osobe preko ozlijeđene kože ili sluznica.

-> Zajedničko korištenje opreme za uštrcavanje (injekcijske igle, šprice, žlice, brisevi, voda) prilikom uživanja opojnih droga najčešći je način prenošenja bolesti. Ako ste ikada koristili tuđu brizgalicu i / ili iglu, makar samo jednom i bez obzira koliko davno, postoji rizik da ste se zarazili virusom hepatitisa C.

-> Transfuzija krvi ili krvnih pripravaka prije uvođenja obveznog testiranja dobrovoljnih davatelja krvi (u Hrvatskoj od 1993.) također predstavlja rizik zaraze hepatitisom C.

Ostali mogući načini prenošenja zaraze hepatitisom C:

- > prijenos sa zaražene majke na novorođenče tijekom poroda
- > spolni odnos sa zaraženom osobom bez zaštite (većinom kod osoba koje imaju druge spolno prenosive bolesti)
- > medicinski ili stomatološki zahvati provedeni nesterilnim instrumentima
- > tetoviranje, piercing, akupunktura, elektroliza ili trajno šminkanje provedeni nesterilnim priborom

Non A non B hepatitis

Osobe kojima je prije otkrića virusa hepatitisa C (1989.) postavljena dijagnoza non A non B hepatitisa trebaju se obvezno testirati na hepatitis C.

Zašto se treba testirati na Hepatitis C?

Rano otkrivanje i liječenje hepatitisa C je vrlo važno:

-> Ako imate hepatitis C, trebate se liječiti, i možete se izliječiti. Oboljelima od hepatitisa C dostupni su lijekovi koji eliminiraju virus u više od polovice liječenih bolesnika. Uspjeh liječenja oboljelih od nekih tipova hepatitisa C dostiže 80%.

-> Ako ste oboljeli od hepatitisa C, mjenjanjem nekih životnih navika možete zaustaviti napredovanje bolesti i daljnje oštećenje jetre

-> Ako ste oboljeli od hepatitisa C, naučite kako od zaraze zaštititi drage ljude oko sebe

Tko se treba testirati?

Svi koji jesu ili su bili izloženi barem jednom od navedenog

1. Korištenju zajedničkih igala i šprica prilikom korištenja opojnih droga
2. Transfuziji krvi ili krvnih derivata prije uvođenja obveznog testiranja krvi
3. Usputnom, slučajnom spolnom odnosu bez zaštite
4. Tetoviranju, piercingu, akupunkturi ili elektrolizi – moguće izvršenim nesterilnim priborom
5. Non A non B hepatitisu utvrđenom prije 1989. godine

JESI LI TI BROJ 12?
TESTIRAJ SE!
IZLIJEČI SE.

Testirajte se u jednom od centara
navedenih u ovoj brošuri ili se obra-
tite za savjet u jednu od udruga
navedenih u ovoj brošuri

Jeste li znali da više ne morate vaditi krv kako biste saznali jeste li zaraženi?

U Hrvatskoj je, osim standardnih krvnih testova, odnedavno dostupno brzo, točno i pouzdano testiranje uzoraka sline na hepatitis C.

Brzim i jednostavnim uzimanjem obriska sline dobivate točan i pouzdan rezultat testiranja već nakon 20 minuta. Pozitivan test je preliminaran i mora biti potvrđen jednim od potvrđenih testova.

Gdje se sve možete testirati?

REFERENTNI CENTAR ZA DIJAGNOSTIKU I LIJEČENJE VIRUSNIH HEPATITISA MINISTARSTVA ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI, KLINIKA ZA INFEKTIVNE BOLESTI „DR. FRAN MIHALJEVIĆ“, ZAGREB
(www.bfm.hr)

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO „DR. ANDRIJA ŠTAMPAR“, ZAGREB
(www.stampar.hr)

MREŽA ZAVODA HRVATSKOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
(www.hzjz.hr/mreza.htm)

Život s hepatitisom C

LIJEČENJE

Ako imate hepatitis C, trebate se liječiti i možete se izliječiti. Oboljelima od hepatitisa C dostupni su lijekovi koji mogu u više od polovice liječenih bolesnika eliminirati virus. Uspjeh liječenja oboljelih od nekih tipova hepatitisa C dostiže 80%. Više informacija o liječenju hepatitisa C pružiti će Vam Vaš liječnik.

PREHRANA

Ako imate hepatitis C, trebate dobro balansiranu i uravnoteženu prehranu. Zbog opasnosti od razvoja ciroze (oštećenja tkiva) jetre trebate prekinuti konzumaciju alkoholnih pića. Trebate biti oprezni s uzimanjem drugih lijekova. O svemu navedenom konzultirajte se s Vašim liječnikom. Liječnik će Vam pružiti sve informacije potrebne za nastavak normalnog profesionalnog i privatnog života.

SPOSOBNOST ZA RAD

Svog poslodavca niste obvezni obavijestiti o svojoj bolesti. Ukoliko to Vaše zdravstveno stanje omogućuje, možete nastaviti s normalnim radnim aktivnostima. Liječnici,

stručnjaci zaduženi za Vaše liječenje primjeniti će sve zdravstvene mjere i pružiti Vam sve potrebne informacije kako biste mogli nastaviti voditi normalan profesionalni i privatni život. Ipak, u slučaju potrebe i u skladu s odgovarajućim propisima, imate pravo na bolovanje za vrijeme liječenja i oporavka od bolesti.

ZAŠTITA SEBE I SVOG PARTNERA / PARTNERICE I SEKSUALNI ŽIVOT

-> Recite odlučno "NE" drogi.

-> Ne koristite igle i brizgalice koje su prethodno koristile druge osobe prilikom konzumiranja opojnih droga.

-> Izbjegavajte usputni, slučajni seks.

-> Smanjite broj seksualnih partnera, a najbolje je biti vjeran svom partneru / partnerici i imati seksualne odnose sa samo jednim partnerom / partnericom.

-> Iskreno obavijestite partnera / partnericu o svojoj seksualnoj prošlosti. Rizik prijenosa hepatitisa C seksualnim odnosom nizak je u stabilnim i dugotrajnim vezama sa samo jednim partnerom.

-> Ukoliko je vaš partner zaražen virusom hepatitisa C trebate se i sami testirati na hepatitis C. Također, posavjetujte se sa svojim liječnikom i seksualnim partnerom o potrebi testiranja na druge uzročnike spolno prenosivih bolesti (npr. hepatitis B, HIV, klamidija, sifilis i dr.).

-> Vaš liječnik će također razmotriti i potrebu za cijepljenjem protiv određenih zaraznih bolesti protiv kojih je to moguće (npr. hepatitis B).

-> Prilikom seksualnog odnosa s osobom čije zdravstveno stanje i navike vezane uz seksualni život, odnosno život općenito, ne poznajete, uvijek koristite kondom. Kondomi pružaju zaštitu ne samo od neželjene trudnoće, nego i od uzročnika spolno prenosivih bolesti, kao što su virusi hepatitisa B i C, HIV, klamidija, sifilis i drugi.

-> Ukoliko Vaš partner ili partnerica i Vi odlučite prestati koristiti kondom prethodno se testirajte te zatražite tumačenje rezultata testiranja i savjet stručnjaka.

-> Pažljivo razmislite hoćete li se odnosno gdje ćete se podvrgnuti tetovaži, piercingu, akupunkturi ili elektrolizi.

OSJEĆAJI

Spoznaja da ste zaraženi virusom hepatitisa C može izazvati osjećaje ljutnje, tuge, krivnje, samosažaljenja, straha od budućnosti, uznemirenosti, ili samookrivljanja.

Ne nosite ih u sebi: postoji sustav koji će Vam pomoći suočiti se s bolešću, protiv nje se boriti i u toj borbi pobijediti. Osim obitelji, prijatelja i stručnjaka u navedenim zdravstvenim ustanovama, u Hrvatskoj postoje udruge koje će Vam pomoći upoznati bolest, protiv nje se boriti i pobijediti je.

Informacije i podršku vezanu uz sprječavanje zaraze, testiranje i borbu protiv hepatitisa C potražite u:

1. HRVATSKOM CRVENOM KRIŽU, Crvenog križa 17, Zagreb (01/618-4274)

2. udruzi HUHIV (Hrvatska udruga za borbu protiv HIV-a i virusnog hepatitisa; besplatni SOS telefon 0800 44 87 67)

3. udrugama članicama Saveza oboljelih od hepatitisa Republike Hrvatske

-> udruga HULOH Hepatos, Doverska 29, Split (021/459-988)

-> udruga oboljelih od hepatitisa C i B te ostalih bolesti jetre „PROMETEJ“, Pula

-> udruga HEPATOS Osijek, Osijek

-> udruga HEPATOS, Dubrovnik

-> udruga INSTITUT, H. Dalmatina 7, Pula (tel. 052/222-502)

-> udruga HEPATOS Rijeka, Rijeka

-> udruga HEPATOS Koprivnica, Koprivnica

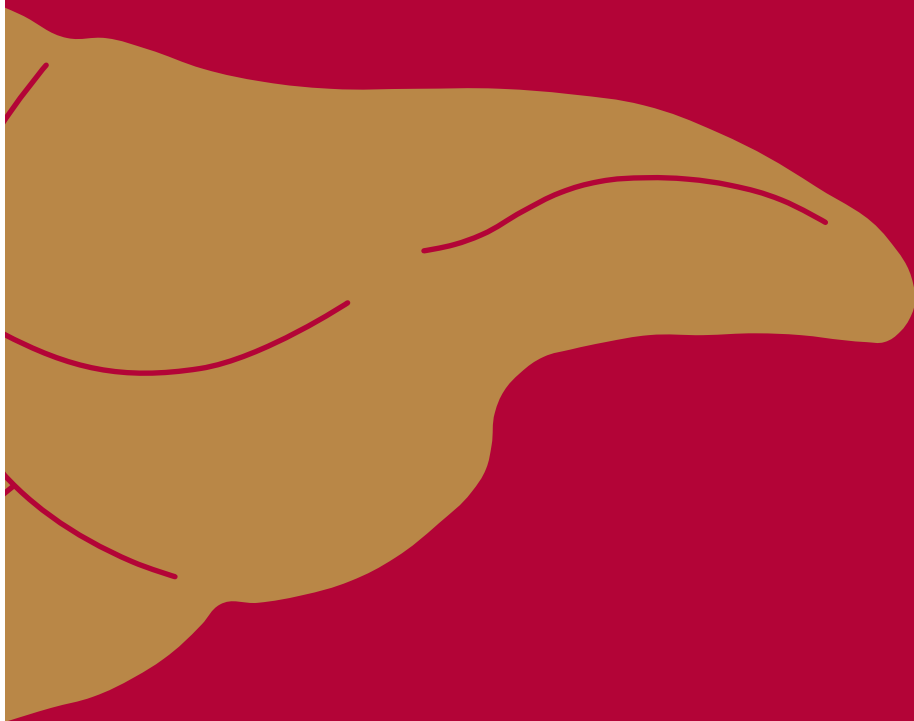
4. udruzi HELP, Mihovila Širina 1, Split
(tel. 021/346-664)
5. udruzi TERRA, Uski prolaz 11, Rijeka
(besplatni SOS telefon 0800 44 77 88)
6. udruzi INSTITUT, H. Dalmatina 7, Pula
(tel. 052/222-502)
7. udruzi ISKORAK, Zagreb
(besplatna S.O.S / Info linija 0800 444 004)
8. udruzi LET, Radnički dol 10, Zagreb
(tel. 01/4823-041)
9. udruzi IZAZOV, A. G. Matoša 64, Kutina
(tel. 044/681-333)

PLANIRANJE PUTOVANJA

Posavjetujte se sa svojim liječnikom o možebitnoj potrebi za cijepljenjem i mjerama koje trebate provoditi za vrijeme putovanja.

JESI LI TI BROJ 12?
TESTIRAJ SE!
IZLIJEČI SE.

Nastavi živjeti zdravim životom.

Priprema:

HRVATSKA UDRUGA ZA BORBU PROTIV HIV-a
I VIRUSNOG HEPATITISA

Medveščak 9, Zagreb
T. 01/4666 655, 4669 042
M. 091 3377 113
SOS tel. 0800 448 767
E. info@huhiv.hr
www.huhiv.hr

Recenzija:

Prof. dr. sc. Adriana Vince,
dr. med.
(Referentni centar za dijagnos-
tiku i liječenje virusnih hepatitisa
Ministarstva zdravstva i socijalne
skrbi RH, Klinika za infektivne
bolesti „Dr. Fran Mihaljević“)

Suradnja: Arenda d.o.o.